

Juuli oli jaanist kuumem

■ Kuumus ja kuivus ähvardasid juulis hinge võtta nii taime- kui loomariigilt.

Tänavu polnud heinakuul lusti heina teha – pärast esimest niidet nägid rohumaad välja kui kevaldel, olid krõbiseva kuluga kaetud. Sai- gi teoks kardetud põud. Kui juunis oli põllu-, metsa- ja aiameestele (-naistele) nutune vaid teine kümmepäevak, siis juuli kuivus koos kuumusega oli otse äppev.

Kõrbemine

Keskmiselt on juuli kõige sademeterohkem kuu, ehkki see tundub uskumatu. Vihma peaks tulema 50 millimeetrist saartel kuni 100 mm-ni Lõuna-Eestis. Mitte nii nagu tänavu: kogu riigis keskeltläbi 18 mm, mis teeb vaid 23% normist. Eriti kurb oli olukord saartel (Ristnas 10 mm) ja kuni viimase ajani Kagu-Eestis.

EMHI tegi suvistest sademetest nn vahekokkuvõtte 26. juulil. Selgus, et 1. juunist 24. juulini võisid saadud vihmakogusega kuidagimoodi rahul olla ainult Eesti edela- ja kirdenurga inimesed. Nii Pärnumaal kui Jõhvi kandis sadas ligi kahe kuuga 70–80 mm, mis küll annab välja vaid hariliku juuli vihmanormi! Hoopis kuivale jäid, seekord sõna otseses mõttes, saared, põhjarannik Lahemaa kandis ning Haanja kõrgustik 10–20 millimeetriga. Kõrbesid põllud, tühjenesid kaevud-tiigid. Aga ees on ju veel august, samuti üks potentsiaal- ne põuakuu!

Ilmataat halastas

Peruu indiaanlased usuvad, et kui Titicaca järve äärsetele kaljudele viia põua ajal konni hinge vaakuma, siis vihmajumal halastab loomakestele ning saadab teele päästva vihma. Paar päeva tagasi tuli too lugu meelde, kui nägin maal üha kahaneva tii-

gi mudast vahtimas rohekonna ahas- tavaid silmi. Küllap paistsid need ka pilvedeni, sest 29. kuupäeval algasid ka Eesti kagunurgas kosutavad hoo- vihmad. Ometi!

Kõige enam sai kasta Haapsalu ümbrus (Lääne-Nigulas tuli 40 mm!), Tallinn (ligi 30 mm) ja Tartu (15 mm).

Üle hulga aja värvus tuleohu kaart EMHI kodulehel paiguti siniseks, mis tähendas, et oht metsades vaibus. Ise- gi Põlvamaal, kus ohuindeks kasvas va- hepeal rekordiliste 20 000 lähedaste näi- tudeni, alanes see kuu lõpul 12 100-le (seitsmest tuhandest algab teatavasti erakordselt suur tuleoht).

Peale kuivuse paistis heinakuu sil- ma veel kuumusega. Oli päevi, kus meie temperatuurid ületasid Egiptuse või Brasiilia omi. Eriti soe oli esimene kümmepäevak: poole sajandi jooksul on see Tartus olnud soojem vaid 1973. aastal, terake jahedam oli juuli algus 2001. Pool kraadi jäi puudu Eesti soo- jarekordist – 9. juulil mõõdeti Võrus 35,1°, üle 34° kraadi tõusis termomeet- rinäit meteoroloogilises onnis ka Val- gas, Tõraveres ja Narva-Jõesuus. Ja- hedust pakkusid järved, jõed ja meri, rääkimata keldritest.

Meenus, et kunagi võttis legen- daarne võrkpallitreener Helmut Kal- lik kuumas Moskva metroos külma marmorposti ümbert kinni ja õhkas: “Nüüd võib elada!”

Kogu Eesti keskmiseks juuli õhu- temperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis 18,8°, mis on normist 2,4 kraadi kõrgem. Kõige soojem koht oli Võru (19,9°), ja- hedam oli seekord Pandivere kõrgus- tikul Väike-Maarjas (18,0°) ja mere ääres (Ristna 18,8°).

India finantspealinnas Mumbais (Bombays) uputas 3. juulil paduvihm suure osa linnast. Sealne loodusõnne- tus hoopiski ühendas linlasi, ei soo-

dustanud kuritegevust, nagu juhtus New Orleansis mullu. Nii kirjeldasid olukorda hiljuti Helsingis-Espos toi- munud kliimakonverentsil India me- teoroloogid.

Ilmast mujal ja muiste

5. juulil sai USAs Sioux Fallsis riikli- ku autasu Judy perekond, kes on il- mavaatlusi teinud juba 1890. aastast. Üks pereliige, Sherman, saatis and- meid 62 aasta jooksul, ja iga päev!

USA-d kimbutav kuumalaine viis elektrivoolu ära mitmel pool, põhju- seks kliimaseadmete ülekoormus. Californias tappis üle 40kraadne pa- lavus 81 inimest, 25 000 karilooma ja 700 000 kodulindu.

Suurbritannia sai uueks juulikuu kuumarekordiks 36,5°. Sada aastat tagasi oli Tartus heinakuu samuti kuum (18,2°), sademeilt aga peaaegu normis (67 mm).

Postimehele anti teada:

Kambjast. Jaanipäeva järgneval pühapäeva öösel oli Saava talus sim- man. Kui küllalt jännatud ja õlut võe- tud oli, järgnes taplemine. Üks pidu- line pekseti vaeseomaks.

Kolga-Jaanist. Heinatöö edeneb kui- vade ilmadega õige jõudsasti. Põlluhei- namaad lubavad keskmist saaki. Vara- jased tõuuviljad on õige ilusad, aga 1. juuli müristamisevihm löi ka pare- mad tõuuviljad maha.

Kertsist (Krimmist). Uputuse taga- järjel on linna uulitsad üle ujutatud. Reisijad peavad raudteejaama jääma, häda on tõsine.

Suure-Jaanist. Heinasaak on väga hää. Mõned aasad on nii suurt saaki andnud, mille sarnast ka kõige vane- mad inimesed ei mäleta. Aia vare- juud ja õnapuud on üleni täis.